

hogy minden dolgot önmaga latol:
úgy nyer jutalmat, aszerint lakol,
hogy jobb vagy rosszabb lett-e tegnap óta.
Hogy bennem sincs meg már az abszolút,
ez arra kényszerít, hogy szublimáljak,
és holnap, hogyha elmúlnak a vágyak,
fogadjam el a testmeleg odút.
Mondd meg tehát, hogy mit kezdjek magammal,
ha tudom: hol az angyal állt a karddal...

MINTHA CÉZANNE

Mintha Cézanne festette volna ezt a képet:
a háztetők ferde síkjait, a gangok
horizontális, a kémények és antennák szikáran felmeredő
vertikális egyeneseit, a fentet a lenttel
összekapcsoló három, igen, pont annyi
jegyenét, persze épp lombtalanul, az ablakok
valamely titkos terv szerint elrendezett
megannyi fénylő négyszögével ágaik között...
Vagy csak én látom ilyennek, és valójában nem is
odakint, hanem bennem lakik ez a látvány,
ez a mértani formákra redukált világ.

Bárdos László

VERLAINE KATEKIZMUST KÉR ÉS KAP A MONSI BÖRTÖNBEN

Ó, Uram! Új Uram! Vágyam kiteljesítve!
Alig nyújtom kezem, már belesimul, íme,
a katekizmusod! Taposta mostanig
a talpam gyilkosan, s most íme, itt lakik,
cellámban otthonos, mert a jó lelkipásztor,
megérintve üde hitvágyam szándokától,
átadta kedvesen, hátha *célt tett* követ.

De Uram! Új Uram! Hiszen ez nyolc kötet!
Ez a Gaume püspök úr nincs híján a szavaknak,
nem úgy, mint én, midőn verssoraim fakadnak.
Pedig spontán vagyok, miként majd hírlelik.
Most az első lapot olvasom estelig,
majd csak a kérdezést, majd a megannyi választ,
úgy hiszem, ez a könyv bemelegít és kiáraszt,
magába töm, s kivet, fölragad és leejt,
s irigylem, amiért egyetlen rést se rejt.
Hézagtalan. Csak épp... mily túlszabott a méret!
Megrándult újra hoz sint, pólyát, gipszet, éket,
szikét – de hát minek? Uram, kend be sebet,
s ha a szisztéma most még túlon túl elég,
ne vedd új bűnömül. Mindig csak belekaptam
mindenbe, s azután a képzeletnek adtam,
egészítse ki ő, és minden mű, szabály,
rendszer és életelv állt, mint a kártyavár,
hipp-hopp... s úgy is maradt, nem omlott össze menten...
Propertiusnak egy sorát sosem felejttem,
de még egy óra is sok volt könyve előtt.
Elvárásolt a rend, de bicskám beletört
utóbb a dátumok, sorszámok tömegébe...
A tagolás, Uram! Szolgád megannyi érve,
fejezete, hite, oldalszáma, szava,
olvasatlan enyém, míg itt az éjszaka.

VÉDŐBESZÉD KOSZTOLÁNYIVAL

Unokanővérem megszédül, elandalodik,
amint föltűnik a képernyőn
valamely *filmváltozat*. Fonda, Buchholz,
Hepburn neki a Háború és béke,
a Feltámadás. (Semmi Tolsztoj.)
De az a rét ott mégis csatatér, s azok a
színpadiasan összeérő szájak mégis egy élet.
Hogy kié? hogy övé-e? Mi gondja azzal?
A gondok előtte vannak, meg utána kezdődnek:
mielőtt megindul a tekercs, s miután magára hagyta.
„Egy rossz költő...” Verlaine nem megindító.
Megrugdosta a terhes feleségét.
De mikor őt rugdosták, meg az összes *többi*,
amióta világ a világ,

az sem megindító. Mindegyik
réstelenül, kegyetlenül eredeti.
Miközben osztozik, tehát nem társtalan.
Pedig létükbe másnak se ki, se be.
Nem oly engedékenyek, mint a filmváltozatbeli sorsok.
Ezért nővérkém oda be se léphet,
ahol Bergman, Tarkovszkij, Jeles az út s az élet.
Már a portás is útját állná. Csak egy-egy
múltbeli pillanatot az övé, egyelőre még prolongálva.
Ő csak visszafelé húz. Tehát előrerepül.
Azért ez is, ilyen is a végzet. A nagyság.
Már ötvennégy. Vagy több? Már az se számít.
„Szegény anyám csak egy dalt zongorázik.”

Mark Blaug

HAYEK ÚJ SZEMMEL

Babarczy Eszter fordítása

F. A. Hayek különféle tudományágakban nyújtott teljesítményére döntő hatást gyakorolt közgazdász pályafutása, a tőkeelmélettel és gazdasági ciklusokkal foglalkozó korai munkáitól a szocialista gazdaság és a verseny újosztrák elméleteig. Tanulmányomban áttekintem a keynesiánus közgazdaságtannal folytatott harcát, megvizsgálom a szocialista kalkulációvitát, amely megváltoztatta a közgazdaságtan alapvető feladatáról vallott nézeteit, és határozott, noha rejtett szakításhoz vezetett Ludwig von Mises elképzeléseivel, ezután pedig azt veszem szemügyre, mi az, amit a közgazdaságtan előre tud jelezni – ha van ilyen dolog egyáltalán. Ezzel a kérdéssel Hayek sosem foglalkozott alaposabban, s ezért alapvető gondolatait a mai napig valamiféle bizonytalanság lengi körül.

Többféle Hayek volt: a politológus Hayek, a közgazdász Hayek, Hayek, a társadalomtudományok filozófusa, Hayek, a pszichológus. S még e különféle területeken belül is számos szerepet játszott. Mint politológus egyszerre volt a huszadik század vezető „liberális”, pontosabban libertárius gondolkodója és kiemelkedő konzervatív teoretikusa, hiszen egyszerre hangsúlyozta a „spontán rend” fogalmát s támadta szüntelenül a „konstruktivizmust”, azaz azt a gondolatot, hogy a működőképes emberi intézmények létrejöttéhez tudatos tervezésre van szükség. Közgazdászként ő volt az osztrák iskola gazdasági ciklusokkal kapcsolatos „túlbefektetés”-elméletének legfontosabb képviselője a háború előtt – ezen elmélet iránt ma már nem sok érdeklődés mutatkozik –, s egyben egyik legfőbb ellenfele annak, amit találóan „keynesi lavínának” neveznek (hiszen még a „keynesi forradalom” kifejezés is túl szerény ahhoz az óriási változáshoz képest, amely 1936 után ment végbe a közgazdasági gondolkodásban).